

SŁOWO WSTĘPNE

Koła zębate odgrywają w technice istotną rolę. Znajdują one szerokie zastosowanie zarówno w napędach drobnych mechanizmów np. zegarowych jak i napędach olbrzymich maszyn górnictwa odkrywkowego przenoszących bardzo duże moce. **Koła zębate** ze względu na występujące użębienie, stawiane wysokie wymagania dokładności wykonania oraz stosowaną obróbkę cieplną i cieplno-chemiczną tworzą oddzielną klasę technologiczną.

Obecnie organizowana konferencja „**Koła zębate KZ 2008 - wytwarzanie, pomiary, eksploatacja**” jest kolejnym 20 spotkaniem badaczy, projektantów i wybitnych praktyków przemysłowych - projektantów, konstruktorów, technologów i eksploataatorów. Niniejsza konferencja organizowana jest przez zespół pracowników Katedry Konstrukcji Maszyn Politechniki Rzeszowskiej przy współpracy zespołu pracowników Zakładu Projektowania Technologii Politechniki Poznańskiej. Patronat nad konferencją objęła Komisja Budowy Maszyn Polskiej Akademii Nauk oddz. w Poznaniu.

Cykl tego typu spotkań organizowany jest od 1964 roku przez ośrodki: poznański, rzeszowski, warszawski i łódzki. Należy nadmienić, że we wszystkich komitetach organizacyjnych konferencji uczestniczyły Zakłady H. Cegielski Poznań. Niniejsza konferencja ma szczególny charakter, ponieważ składa się na to kilka przyczyn. Po pierwsze jest to kolejne, **20 jubileuszowe** spotkanie dotyczące tej tematyki, po drugie konferencja przypada w **90-lecie** utworzenia Wyższej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu i wreszcie po trzecie **30-lecie** ukonstytuowania się Komisji Budowy Maszyn oddz. Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu.

Pierwsza konferencja pt.: **Koła zębate** zorganizowana została w 1964 roku w Warszawie. Głównym jej organizatorem był autor słynnej trzy tomowej monografii pt.: „**Koła zębate**” dr inż. Kazimierz OCHĘDUSZKO przy współpracy prof. Bronisława KIEPUSZEWSKIEGO. Kolejna konferencja pod wspomnianym tytułem została zorganizowana w 1968 roku w Poznaniu przez połączony zespół pracowników ówczesnej Katedry Obróbki Skrawaniem Politechniki Poznańskiej, której kierownikiem był prof. Bronisław KIEPUSZEWSKI oraz Sekcję Obrabiarek i Narzędzi OW SIMP, której przewodniczącym był doc. dr inż. Eugeniusz JANKOWSKI. Prof. Bronisław KIEPUSZEWSKI, będąc kierownikiem Katedry Obróbki Skrawaniem, kontynuował swoje zainteresowania tematyką kół zębatych zapoczątkowane jeszcze przed II wojną światową. Problematyka badawcza prac realizowanych przez zespół pracowników Profesora była bardzo szeroka, wynikająca z współpracy z przemysłem i obejmowała: konstrukcję, technologię, pomiary i eksploatację przekładni zębatych. Zro-

zumiałym jest zatem, że nagromadzone wyniki badań prac magisterskich i doktorskich wymagały oprócz wdrożeń przemysłowych również prezentacji osiągnięć, a przede wszystkim dyskusji w gronie specjalistów. W tym świetle wspomniany zespół pracowników Zakładu Technologii Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej (Zakład Technologii Budowy Maszyn powstał w wyniku zmian organizacyjnych w Uczelni z Katedry Obróbki Skrawaniem) wraz z zespołem Sekcji Obrabiarek i Narzędzi OW SIMP podjął uchwałę o stałej wspólnej organizacji konferencji pt.: **„Koła zębate”** Ustalono, że tematyka tych konferencji dotyczyć będzie ogólnie rozumianych problemów ujętych hasłowo jako **„wytwarzanie, pomiary i eksploatacja przekładni zębatych”**. Zaznaczono, że z każdej konferencji będą drukowane - wydawane recenzowane materiały referaty i komunikaty.

W 1972 roku wspomniany połączony zespół Politechniki i OW SIMP zorganizował pierwszą międzynarodową konferencję pt.: **„Technologia uzębień”**. Konferencja odbyła się w **Domu Technika w Poznaniu**.

Kolejna konferencja organizowana przez wspomniany zespół pracowników Zakładu Technologii Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej i Sekcji Obrabiarek i Narzędzi OW SIMP odbyła się w 1974 roku poświęcona została między innymi 10-leciu pierwszej konferencji. Tytuł tej konferencji **„Koła zębate – technologia”**.

W 1978 roku odbyła się kolejna konferencja z udziałem gości zagranicznych pt.: **„Koła zębate”** Na konferencji tej specjalną sesję poświęcono osiągnięciom i osobie zmarłego profesora Bronisława KIEPUSZEWSKIEGO, jednego z twórców wspomnianych konferencji.

W 1982 roku dzięki uprzejmości dr inż. Feliksa ZIELNIKA, dyrektora Społecznego Ośrodka Badań i Studiów SIMP w Rydzynie, odbyła się następna konferencja na temat **„Technologia kół zębatych”**. Konferencja ta zapoczątkowała wspólne organizowanie przez Politechnikę Poznańską, Politechnikę Łódzką i Politechnikę Warszawską spotkań problemowych. Konferencja odbyła się w Ośrodku SIMP w Rydzynie, który przekształcony został w Centrum Postępu Technicznego SIMP.

Od 1982r. do Komitetu organizacyjnego oprócz Zakładów H. Cegielski Poznań włączono również Firmę PW ROMEX Poznań.

W 1983 roku odbyła się kolejna konferencja w „Centrum SIMP” w Rydzynie organizowana przez Zespół Pracowników Zakładu Technologii Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej i pracowników Gorzowskiego Ośrodka Badań i Ekspertyz Naukowych. Tytuł konferencji **„Obróbka ścierna kół zębatych”** Organizatorem konferencji był dr inż. Tadeusz ZABOROWSKI.

Również w 1983 roku odbyła się następna konferencja organizowana wspólnie przez wspomniane trzy Uczelnie i Centrum Postępu Technicznego SIMP w Rydzynie. Problematyka konferencji dotyczyła przede wszystkim za-

gadnień eksploatacji przekładni. Tytuł spotkania: **„Wytwarzanie i eksploatacja przekładni zębatych”**.

W 1984 roku odbyła się następna konferencja w Centrum Postępu Technicznego SIMP w Rydzynie pt.: **„Wytwarzanie i eksploatacja przekładni zębatych stożkowych”** Rolę głównego organizatora pełnił prof. dr hab. inż. Zdzisław WÓJCIK z Instytutu Podstaw Budowy Maszyn Politechniki Warszawskiej, z racji zajmowania się tematyką kół zębatych stożkowych. Prof. Zdzisław WÓJCIK jest autorem wspaniałych monografii z zakresu kół stożkowych o zębach krzywoliniowych. W konferencji tej uczestniczyli liczni goście zagraniczni.

Wiosną 1985 roku zorganizowano w Fabryce Zespołów Napędowych ZREMB w Poznaniu konferencję pt.: **„Koła zębate”** wraz z Firmą **SAMPU-TENSILI** z Włoch. Konferencję zorganizowali pracownicy Zakładu Technologii Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej. Głównymi inspiratorami i organizatorami tej konferencji byli dr inż. Jerzy KĘDZIELSKI z Politechniki Poznańskiej oraz dyrektor ZREMB mgr inż. Wacław BORACKI.

W 1986 roku w Gorzowie Wlkp - Lubniewicach odbyła się kolejna konferencja pt.: **„Obróbka ścierna kół zębatych”**. Organizatorem konferencji był zespół pracowników Ośrodka w Gorzowie Wlkp. pod kierunkiem dr inż. Tadeusza ZABOROWSKIEGO, oraz pracownicy Politechniki Poznańskiej. W spotkaniu uczestniczyło liczne grono gości zagranicznych.

W Centrum Postępu Technicznego SIPM w 1987 roku wspomniany Zespół pracowników Politechniki Poznańskiej oraz pracownicy Centrum SIMP w Rydzynie zorganizowali międzynarodową konferencję pt.: **„Wytwarzanie i eksploatacja przekładni zębatych”**.

Zespół pracowników Zakładu Technologii Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej wspólnie z pracownikami Gorzowskiego Ośrodka Badań i Ekspertyz zorganizował w Gorzowie Wlkp – Lubniewicach w 1989 r. kolejną konferencję pt.: **„Obróbka ścierna kół zębatych”**. W spotkaniu uczestniczyli goście zagraniczni.

W Gorzowie Wlkp. jesienią 1989 r. odbyła się specjalna konferencja pod patronatem Gorzowskiego Towarzystwa Naukowego zorganizowana przez Gorzowski Ośrodek Badań i Ekspertyz Naukowych wspólnie z Zakładem Technologii Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej nt.: **„Obróbka cieplna kół zębatych”**. Organizatorem spotkania był dr inż. Tadeusz ZABOROWSKI.

W 1990r w Centrum Postępu Technicznego SIMP w Rydzynie zorganizowano kolejną międzynarodową konferencję pt.: **„Koła zębate KZ'90- wytwarzanie, pomiary, eksploatacja”**. Organizatorami konferencji były zespoły Centrum SIMP w Rydzynie i Pracowni Technologii Uzębień Politechniki Poznańskiej.

Kolejna konferencja odbyła się w 1993 r., także o charakterze międzynarodowym, zorganizowana przez pracowników Zakładu Technologii Budowy

Maszyn Politechniki Poznańskiej w Kiekrzu k/Poznań. Konferencja odbyła się pod patronatem KOMISJI BUDOWY MASZYN oddz. POLSKIEJ AKADEMII NAUK w Poznaniu. Głównymi organizatorami spotkania byli dr inż. Piotr TOMKOWIAK i dr inż. Roman SIECLA. Tytuł konferencji **„Koła zębate KZ`93 wytwarzanie, pomiary i eksploatacja”**.

W 1996 r. odbyło się kolejne spotkanie poświęcone kołom zębatym. Spotkanie miało specjalny charakter, ponieważ była to 15 jubileuszowa konferencja dotycząca tej tematyki. Spotkanie to zbiegło się z jubileuszem 40-lecia pracy naukowej inicjatora, twórcy, głównego animatora i organizatora tych konferencji prof. Kazimierza WIECZOROWSKIEGO, doktora honoris causa Uniwersytetu Technicznego w Rostowie n/Donem. Konferencja odbyła się w budynku POLSKIEJ AKADEMII NAUK w Poznaniu. Organizatorem konferencji pt.: **„Koła zębate KZ`96 wytwarzanie, pomiary, eksploatacja”** byli pracownicy Zakładu Projektowania Technologii Politechniki Poznańskiej (zmiana nazwy Zakładu) w osobach: prof. dr hab. inż. Stanisław LEGUTKO, prof. dr hab. inż. Jan ŻUREK, dr inż. Jarosław BRUKWICKI, dr inż. Roman SIECLA, dr inż. Piotr TOMKOWIAK, mgr inż. Bogdan POHL.

W roku 2000 odbyło się kolejne spotkanie pt.: **Koła zębate KZ 2000 warstwa wierzchnia, wytwarzanie, pomiary, eksploatacja”** w Politechnice Poznańskiej. Spotkanie organizowane było przez Zespół Pracowni Technologii Uzębienia Politechniki Poznańskiej. Konferencja odbyła się pod patronatem KOMISJI BUDOWY MASZYN PAN oddz. w Poznaniu i SEKCJI PODSTAW TECHNOLOGII Komitetu Budowy Maszyn PAN Warszawa. Głównymi organizatorami byli: prof. dr hab. inż. Stanisław LEGUTKO, dr inż. Stanisław KOWALSKI, dr inż. Roman SIECLA, mgr inż. Bogdan POHL.

W 2001r. odbyło się kolejne spotkanie pt.: **Koła zębate KZ 2001 Wytwarzanie, pomiary, eksploatacja”**. Spotkanie z udziałem gości zagranicznych zorganizowane zostało przez Zespół pracowników Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej oraz H. Cegielski Poznań, WSK Rzeszów i Hutę Stalowa Wola, przy współpracy Politechniki Poznańskiej i Politechniki Warszawskiej, z okazji 50-lecia Wyższego Szkolnictwa Technicznego w Rzeszowie. Honorowy patronat nad konferencją przyjął JM Rektor Politechniki Rzeszowskiej oraz przewodniczący Komitetu Budowy Maszyn PAN.

W wiosną 2004 r. odbyła się w budynku POLSKIEJ AKADEMII NAUK w Poznaniu konferencja pt.: **„Koła zębate wytwarzanie pomiary”** zorganizowana przez Zespół KOMISJI BUDOWY MASZYN PAN oddz. w Poznaniu oraz Pracownię Technologii Uzębienia Politechniki Poznańskiej, pod patronatem Sekcji Podstaw Technologii Komitetu Budowy Maszyn PAN Warszawa i Instytutu Badań i Ekspertyz Naukowych w Gorzowie Wlkp. Konferencja zorganizowana została z okazji utworzenia przez Prezydium oddz. PAN w Poznaniu pierwszej Komisji związanej z problemami wytwarzania pt.: „Technologia obróbki bezwiórowej”; przewodniczącym Komisji został powołany przez Prezy-

dium prof. dr inż. Feliks TYCHOWSKI. Organizatorami byli prof. dr hab. inż. Stanisław LEGUTKO (sekretarz Komisji Budowy Maszyn PAN oddz. w Poznaniu), dr inż. Roman SIECLA (członek Komisji), dr inż. Stanisław KOWALSKI i dr inż. Marek PIJANOWSKI.

Jesienią 2004 roku zespół pracowników Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej pod honorowym patronatem JM Rektora prof. dr hab. inż. Tadeusza MARKOWSKIGO zorganizował w Bezmiechowej kolejną konferencję pt.: **„Koła zębate KZ 2004 Wytwarzanie, pomiary, eksploatacja”**. Konferencja odbyła się przy współpracy Zespołu Technologii Uzębień Politechniki Poznańskiej. Patronat nad konferencją przejął Komitet Budowy Maszyn PAN w Warszawie. Organizatorami konferencji byli: dr inż. Grzegorz BUDZIK, dr inż. Mariusz SOBOLAK i mgr inż. Mieczysław PŁOCICA.

Kolejna konferencja pt.: **„Koła zębate KZ 2006 - wytwarzanie, pomiary, eksploatacja”** odbyła się listopadzie 2006 roku w Ośrodku Kształcenia Lotniczego Politechniki Rzeszowskiej w Jasionce k. Rzeszowa. Organizatorem była Katedra Konstrukcji Maszyn Politechniki Rzeszowskiej przy współpracy Politechniki Poznańskiej. Tradycyjnie patronat nad konferencją objęła Komisja Budowy Maszyn Oddziału PAN w Poznaniu. W skład komitetu organizacyjnego wchodził: dr hab. inż., prof. PRz Adam MARCINIEC (przewodniczący), dr inż. Grzegorz BUDZIK, dr inż. Mariusz SOBOLAK (sekretarze naukowcy) i dr inż. Mieczysław PŁOCICA (sekretarz organizacyjny).

Prof. dr inż. Kazimierz Wieczorowski dr H.C.